

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑

พร้อมด้วย
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

342.593
ร355(46)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๑

พร้อมด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

มีรายนามสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และคณะรัฐมนตรี ครบถ้วน

รวบรวมโดย บริการ ส.ส.

บ
342
จ

342.593
812.5(46)

THE LIBRARY
THE COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๑

พร้อมด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

มีรายนามสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และคณะรัฐมนตรี ครบถ้วน

รวบรวมโดย บริการ ส.ส.

พิมพ์
โดย
กรม
การ
พิมพ์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ตราไว้ และได้ใช้เป็นกฎหมายปกครองของประเทศชาติมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้มาเปลี่ยนแปลงแก้ไขประกาศใช้ เป็นฉบับใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ นั้น นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับประเทศชาติในกาลสมัยที่ล่วงแล้วมา

บัดนี้ประเทศชาติตกอยู่ในภาวะวิกฤตการณ์ ประชาชนพลเมืองได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดแคลนอาหาร ขาดเครื่องนุ่งห่ม และขาดแคลนสิ่งอื่น ๆ นา-
หนักประการ เครื่องบริโภคและอุปโภคทุกอย่างมีราคาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนใน ศักดิ์ธรรม อย่างไรก็ดีไม่เคยมีมาแต่ กาลก่อน ชนใน
ประชาชน บรรดาผู้บริหารราชการแผ่นดินและสภาไม้อาจดำเนินการแก้ไขสิ่งที่
ไม่ดีให้กลับเข้าสู่ภาวะอย่างเดิมได้ การดำเนินการของรัฐบาลและการควบคุม
ราชการฝ่ายบริหารของรัฐบาล เพื่อมุ่งหมายช่วยกันแก้ไขให้ดีขึ้น ตามวิถีทาง
ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ไม่ประสพผลดีโดยแท้แต่เพียง เป็นการ

ผืนหวังของประชาชนทั้งประเทศ และตรงกันข้าม ถัดมาให้เห็นว่า การแก้ไข
ทุกอย่างเป็นเหตุทำให้ประเทศชาติทรุดโทรมลงเป็นลำดับ ถ้าจะคงปล่อยให้
ไปตามยถากรรม ก็จะนำมาซึ่งความหายนะแก่ประเทศชาติ อย่างไม่มีผู้ตัดสิน
จนถึงกับว่าจะไม่ดำรงอยู่ในภาวะอันควรแก่ความเป็นไทยต่อไปอีกได้

ราษฎรไทยส่วนมากผู้สนใจต่อการขึ้นพร้อมด้วยทหารของชาติได้พร้อมใจ
กันนำความขึ้นกราบบังคมทูล ขอให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน และประกาศ
ใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ อันจะเป็นวิถีทางจรรโลงประเทศชาติให้วัฒนาถาวร
อีกทั้งจะเป็นทางบำบัดยุคเชื้อของประชาชนทั้งปวงให้เข้าสู่ภาวะปกติได้สืบไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญฉบับ
ปัจจุบัน และให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ ตั้ง
แต่วันนี้เป็นต้นไป

บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักร อันหนึ่งอันเดียว จะแบ่ง แยก
มิได้

ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเชื้อชาติใด หรือ ศาสนาใด ย่อม อยู่ใน ความคุ้ม
ครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอ

มาตรา ๒ อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์
ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้น แต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๓ องค์พระมหากษัตริย์ ดำรง อยู่ใน ฐานะ อัน เป็นที่ เคารพ
สักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็น อัครศาสน-
ูปถัมภก

มาตรา ๕ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๖ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา และ
ทรงประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหาร ราชการแผ่นดิน ทาง
คณะรัฐมนตรีและทรงประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งองคมนตรี เป็น ตำแหน่ง สำหรับ
ถวายคำปรึกษาในราชการแผ่นดิน

มาตรา ๑๐ ในเมื่อ พระมหากษัตริย์ จะไม่ ประทับอยู่ในราชอาณาจักร
หรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ จะได้แต่งตั้งองคริฐ-
มนตรีขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ถ้าพระมหากษัตริย์มิได้ทรงตั้ง หรือ
ไม่ได้มารดาจะทรงตั้งได้ ก็ให้คณะองคริฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินใน
หน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทันที

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ยาษบดลงกวางลง และมีผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ตามความในมาตรา ๑๐ ก็ให้คณะองคริฐมนตรีเข้าบริหารราชการ
แผ่นดินในหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว จนกว่าจะได้ประกาศแต่งตั้ง
ผู้สืบสันตติวงศ์ ในหน้าที่พระมหากษัตริย์ต่อไป

มาตรา ๑๒ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่า
ด้วยการสืบสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ และประกอบด้วยความเห็นชอบ
ของรัฐสภา

หมวด ๒

อภิรัฐมนตรี

มาตรา ๓๓ อภิรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งประจำ มีอำนาจ เป็นผู้บริหารราชการในพระองค์ และถวายคำปรึกษาแก่พระมหากษัตริย์

มาตรา ๓๔ อภิรัฐมนตรีเป็นที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ด้วยการถวายความเห็นโดยชอบและถูกต้อง เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติทุกสาขา

มาตรา ๓๕ ใน คณะอภิรัฐมนตรี จะทรง พระกรุณาแต่งตั้งผู้ใดได้เป็น ประธานคณะหนึ่งนาย

มาตรา ๓๖ อภิรัฐมนตรี จะ พ้น หน้าที่ ต่อ เมื่อ ลาออก ทุกพดภาพ หรือตาย

มาตรา ๓๗ เมื่อตำแหน่งอภิรัฐมนตรีว่างลงจะได้มีพระบรมราชโองการ แต่งตั้งแทน อย่างน้อยผู้ใดรับการแต่งตั้งแทน จะต้องมียศคุณสมบัตินับรับราชการประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี และเคยรับราชการ อย่างต่ำ ตำแหน่งอธิบดี หรือเคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมาแล้วไม่น้อยกว่า ๔ ปี

มาตรา ๓๘ คณะอภิรัฐมนตรี มีหน่วยราชการขึ้นอยู่กับที่จะมีประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๙ ประธานคณะ อภิรัฐมนตรี จะได้อนุญาตให้อภิรัฐมนตรีคนใดบัญชาหน่วยราชการที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การลงโทษ การกำหนดคุณสมบัตินับรับราชการ ให้เป็นไปโดยกฎหมาย

หมวด ๓

สิทธิและหน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๔๑ บุคคลย่อมมีฐานะเสมอกันตามกฎหมาย ฐานันดรศักดิ์

โดยกำเนิดก็ดี โดยแต่งตั้งก็ดี หรือโดยประการอื่นก็ดี ไม่กระทำให้เกิด
เอกสิทธิ์อย่างใดเลย

มาตรา ๒๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา หรือลัทธิ
นิยมใดๆ และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน
เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๒๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพโดยบริบูรณ์ในร่างกาย เคหสถาน
ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม
การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การอาชีพ ทั้งภายในบังคับแห่งตัว
บทกฎหมาย

มาตรา ๒๔ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ภายในเงื่อนไขและ
วิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕ บุคคลมีหน้าที่เคารพต่อกฎหมาย และมีหน้าที่ป้องกัน
ประเทศ ช่วยเหลือราชการทางเสนาธิการ และอื่นๆภายในเงื่อนไข และโดยวิธี
การที่กฎหมายบัญญัติทั้งต้องมีการศึกษาและการอาชีพ

หมวด ๔ อำนาจนิติบัญญัติ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๖ รัฐสภาประกอบด้วย วุฒิสภา และสภาผู้แทน ไม่ว่าจะ
ประชุมแยกกันหรือร่วมกัน

มาตรา ๒๗ ร่างพระราชบัญญัติทั้งหลายจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ ด้วย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๒๘ การตราพระราชบัญญัติขึ้น เป็นกฎหมายให้มีผลย้อนหลัง เป็นการลงโทษบุคคลในทางอาญานั้นจะกระทำมิได้

มาตรา ๒๙ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐสภาได้ทำขึ้นเสร็จแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๓๐ ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย ร่างพระราชบัญญัตินั้น จะได้พระราชทานคืนมายังรัฐสภาภายในหนึ่งเดือน รัฐสภาจะต้องปรึกษากันใหม่ ถ้ารัฐสภาลงมติยืนยันตามเดิม ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อถวายประกาศใช้ต่อไป

มาตรา ๓๑ ร่างพระราชบัญญัติทั้งหลาย จะเสนอ มาจาก คณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกของรัฐสภาก็ได้

มาตรา ๓๒ บุคคลใดจะเป็นสมาชิกวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรด้วยกันไม่ได้

มาตรา ๓๓ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิก ที่พระมหากษัตริย์ ทรง เลือกตั้งมีจำนวนเท่าสมาชิกสภาผู้แทน

มาตรา ๓๔ สมาชิกภาพแห่งวุฒิสภา มีกำหนดคราวละ ๖ ปี เฉพาะเมื่อวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด ๓ ปี ให้มีการเปลี่ยน สมาชิก กึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก

มาตรา ๓๕ สมาชิกภาพแห่งวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก

มาตรา ๓๖ ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎร ถ้าจำเป็นจะมีการประชุมวุฒิสภาทำได้

ส่วนที่ ๒

สภาผู้แทน

มาตรา ๓๗ สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิก ที่ราษฎรเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

สมาชิกสภาผู้แทนต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนให้ใช้วิธีเลือกตั้งออกเสียงโดยตรงและลับ

มาตรา ๓๘ คุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง อีกทั้งหลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้ง และจำนวนสมาชิกให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน และอย่างน้อยผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีเชื้อชาติเป็นไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี

มาตรา ๓๙ อายุของสภาผู้แทนมีกำหนดเวลาคราวละ ๔ ปี

ถ้าตำแหน่งสมาชิกว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามอายุหรือยุบสภา ให้เลือกตั้งสมาชิกแทนภายในกำหนดเวลา เก้าสิบวัน เว้นแต่ อายุของ สภาจะเหลือไม่ถึงหกเดือน และสมาชิกที่เข้ามาแทนนั้น ย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๔๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทน เพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกมาใหม่ ในพระราชกฤษฎีกาให้ยุบสภา ต้องมีกำหนดเวลาให้เลือกตั้งสมาชิกใหม่ภายในเก้าสิบวัน

การยุบสภาผู้แทนจะยุบได้ครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๔๑ สมาชิกภาพแห่งสภาผู้แทนสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาหรือยุบสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ส่วนที่ ๓
บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๔๒ สมาชิกสภาผู้แทน มีสิทธิเสนอนญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีรายตัว หรือทั้ง คณะก็ได้ โดยมี สมาชิก รับรองไม่ต่ำกว่า ๒๕ คน การลงมติในกรณีเช่นนี้มีให้กระทำในวันเดียวกันกับ วันที่ปรึกษา

มาตรา ๔๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทน ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่เป็นสมาชิกว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตาม ซึ่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๔๔ สมาชิกวุฒิสภา และสภาผู้แทน ย่อมเป็นผู้แทน ของ ปวงชน ชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ ตามความเห็น ของตนโดยบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์ ส่วนรวม ของประชาชน ชาวไทย

มาตรา ๔๕ พระมหากษัตริย์ทรง ตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิก สภาผู้ แทนตามมติของสภานั้นๆ ให้เป็นประธานแห่งสภาคนหนึ่ง เป็นรองประธานคน หนึ่งหรือหลายคนก็ได้

มาตรา ๔๖ ประธานวุฒิสภาและ ประธานสภาผู้แทน มีหน้าที่ ดำเนินกิจ การสภานั้นๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ รองประธานมีหน้าที่ ทำกิจการแทนประธาน เมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๔๗ ในเมื่อประธานและรองประธานวุฒิสภาหรือสภาผู้แทน ไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกของสภานั้นๆ เลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในคราว ประชุมนั้น

มาตรา ๔๘ การประชุมของวุฒิสภาก็ดี หรือของสภาผู้แทนก็ดี ทุก คราวต้องมี สมาชิกมาประชุมไม่ ต่ำกว่า หนึ่งในสาม ของจำนวน สมาชิก ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๔๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาอื่น ให้ถือเอาเสียงข้างมาก
เป็นประมาณ เว้นแต่เรื่องที่มบทบัญญัติไว้เป็นพิเศษในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนเสียงลง
คะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่ง และเป็น
เสียงชี้ขาด

มาตรา ๕๐ ในที่ประชุมแห่งสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดๆ ใน
ทางแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็น
เอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวตู่สมาชิกผู้นั้นในทาง
ใดมิได้

เอกสิทธิ์นี้คุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์โฆษณา รายงาน การประชุมโดยคำสั่ง
ของสภา และคุ้มครองไปถึงผู้ที่สภาเชิญมาแสดงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น
ในที่ประชุมด้วย

มาตรา ๕๑ สมัยประชุมของวุฒิสภา และ สภาผู้แทน ย่อมเริ่มต้น และสิ้นสุด
ลงพร้อมกัน

มาตรา ๕๒ ในปีหนึ่งมีสมัยประชุมของสภาทั้งสอง สมัยหนึ่งหรือ
หลายสมัยแล้วแต่สภาผู้แทนจะกำหนด การประชุมครั้งแรกต้องกำหนดให้สมาชิก
ได้มาประชุมภายในสามสิบวัน นับแต่วันเลือกตั้ง วันเริ่มสมัยประชุมประจำปี
ให้สภาผู้แทนเป็นผู้กำหนด

มาตรา ๕๓ สมัยประชุมสมัยหนึ่งๆ มีกำหนดเวลาเก้าสิบวัน แต่พระ
มหากษัตริย์จะโปรดเกล้าให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

หนึ่งในระหว่างเวลาเก้าสิบวันนั้นจะโปรดเกล้าปิดสมัยประชุมก็ได้

มาตรา ๕๔ พระมหากษัตริย์ทรง เรียกประชุม วุฒิสภา และ สภาผู้แทน
ตามสมัยประชุม ทรงเปิดและเปิดประชุม

พิธีเปิดประชุมจะทรงพระกรุณาเสด็จดำเนินมาทรงทำ หรือจะโปรดเกล้า
ให้รัชทายาทที่บรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดคนหนึ่งกระทำพิธีแทนพระองค์ก็ได้

มาตรา ๕๕ เมื่อเป็นกรจำเป็นเพื่อประโยชน์ของแผ่นดินพระมหากษัตริย์
จะทรงเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาทั้งสองก็ได้

มาตรา ๕๖ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนทั้งสองหรือสมาชิกแต่ละสภา
มีจำนวนไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกของทั้งสองสภา มีมติขอเข้าชื่อร้อง
ขอให้นำความกราบบังคมทูลขอให้ทรงเรียกประชุมวิสามัญแห่งสภาทั้งสองก็ได้

คำร้องขอดังกล่าวในวรรคก่อน ถ้าเป็นของสมาชิกแห่งสภาใด ก็ให้ยื่น
ต่อสภานั้น ถ้าเป็นของสมาชิกทั้งสองสภา ก็ให้ยื่นต่อประธานสภาของสภาที่มี
สมาชิกเข้าชื่อมากกว่า ถ้ามีจำนวนเท่ากันให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา

ให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องขอนำความกราบบังคมทูล และรับ
สนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๕๗ ในระหว่างสมัยประชุมผู้ใดจะฟ้องร้องสมาชิกวุฒิสภาหรือ
สมาชิกสภาผู้แทนในทางอาญาจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก
ก่อนจึงจะพิจารณาได้ แต่การพิจารณาคดีนั้นต้องมีให้เป็นการชัดขวางต่อการ
ที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้ามาประชุม

การพิจารณาคดีที่ศาลได้กระทำไปก่อนคำอ้างว่าจำเลยเป็นสมาชิก ของ
สภาใดสภาหนึ่งนั้น ย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา ๕๘ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามไม่ให้จับ หรือหมายเรียกตัว
สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไปกักขัง เว้นแต่จับในขณะกระทำความผิด แต่
ต้องรับรายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก ประธานแห่งสภานั้น
อาจตั้งปล่อยผู้ถูกจับให้พ้นจากการกักขังได้

มาตรา ๕๙ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนถูกขังในระหว่างสัปดาห์
หรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุมพนักงานสอบสวนหรือศาล
แล้วแต่กรณีต้องตั้งปล่อย ถ้าหากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามความในวรรคก่อนใหม่ผลบังคับตั้งแต่วันปล่อย จนถึงวันสุดท้ายแห่งการประชุม

มาตรา ๖๐ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนก่อน เมื่อสภาผู้แทนได้พิจารณาลงมติให้ใช้ได้แล้วให้นำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาลงมติเห็นชอบด้วยโดยไม่แก้ไขแล้ว ก็ดำเนินการต่อไปตามความในมาตรา ๕๙

ถ้าหากวุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนมาให้สภาผู้แทนพิจารณาใหม่ ถ้าสภาผู้แทนลงมติเห็นชอบตามวุฒิสภาแล้วก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าวุฒิสภาลงมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนมาให้สภาผู้แทนพิจารณาใหม่ ถ้าสภาผู้แทนลงมติเห็นชอบตามที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมมา ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามความในมาตรา ๕๙

ถ้าหากสภาผู้แทนลงมติยืนยันตามเดิมในร่างพระราชบัญญัติที่ส่งกลับคืนมาตามความในวรรคสองหรือวรรคสามด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งของสมาชิกทั้งหมดแล้ว ก็ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบจาก รัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามความในมาตรา ๕๙

มาตรา ๖๑ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้นจะเสนอได้โดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยสมาชิกรัฐสภาซึ่งมีนายกรัฐมนตรีรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหมายถึง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมด หรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง กล่าวคือ การตั้งขึ้นหรือยกเลิก หรือลดหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับ อันเกี่ยวแก่การภาษีหรืออากร หรือว่าด้วยเงินตรา การจัดตั้งหรือรักษาหรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการกู้เงินหรือการประกัน หรือการใช้เงินกู้

ในกรณีเป็นที่สงสัย ให้เป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนที่จะวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใด เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่

มาตรา ๖๒ ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนได้ลงมติให้ใช้ได้ และได้นำไปยังวุฒิสภานั้น วุฒิสภาจะต้องพิจารณาและลงมติภายในกำหนดสามสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน วุฒิสภาจะต้องพิจารณาและลงมติภายในกำหนด ๑๕ วัน

กำหนดวันดังกล่าวในวรรคก่อนให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และเริ่มนับตั้งแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นได้มาถึงวุฒิสภา

ถ้าวุฒิสภาไม่ได้พิจารณาและลงมติในร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนส่งมาภายในกำหนดเวลาที่กำหนดในวรรคแรก ก็ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

มาตรา ๖๓ งบประมาณแผ่นดินประจำปี ต้องตราขึ้นเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้พระราชบัญญัติปีก่อนนั้นไปพลาง

มาตรา ๖๔ วุฒิสภาและสภาผู้แทน มีอำนาจควบคุมราชการแผ่นดินโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๕ ในที่ประชุมของวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนสมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในข้อความใด อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบได้ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์ของแผ่นดิน

มาตรา ๖๖ การประชุมวุฒิสภาและสภาผู้แทนย่อมเป็นการเปิดเผย ตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของแต่ละสภา แต่ถ้าหากคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา ไม่ต่ำกว่า ๒๕ คนร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๖๗ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจเลือกสมาชิกแห่งสภาตั้งเป็นคณะกรรมการมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลที่เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกในสภาก็ตามเป็นคณะกรรมการมาธิการวิสามัญ เพื่อกิจการหรือพิ-

การนัดขอส่วนข้อความใด อันอยู่ในวงงานของสภาแต่รายงานต่อสภา คณะ
กรรมการที่กล่าวนี้ ย่อมมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงแสดงความเห็นในเรื่อง
กิจการที่กระทำหรือพิจารณาอยู่นั้นได้

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้ที่กระทำ
หน้าที่ตามมาตรา ๕๑ ด้วย

มาตรา ๖๘ การประชุม คณะกรรมการ ตาม มาตรา ๖๗ นั้น ต้อง มี
ไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนมาประชุม จึงเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๖๙ วุฒิสภาและสภาผู้แทนมีอำนาจตั้งข้อบังคับการประชุม และ
การปรึกษาของสภาเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๔

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๗๐ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการ ถิ่นราช สัมบัติตาม ความในมา-

ตรา ๓๒

(๒) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกันใหม่ตามความในมาตรา ๓๐

(๓) พิธีเปิดประชุมรัฐสภาตามความในมาตรา ๕๔

(๔) การลงมติความไว้วางใจในคณะรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๗๗

(๕) การให้ความยินยอมในการ ประกาศ สงคราม ตาม ความเห็น

ชอบในมาตรา ๘๓

(๖) การให้ความเห็นชอบแก่งบตั้งสัญญาตามความในมาตรา ๘๔

(๗) การตีความในรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๘๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.
๒๕๕๑ มาตรา ๓ ให้เพิ่มอนุมาตรา (๙) (๑๐) และ (๑๑) ขึ้นอีกดังต่อไปนี้

(๘) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๘๓

(๘) การเลือกตั้ง สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ตามความในมาตรา ๘๕ ทวิ

(๙) การกำหนด ข้อบังคับว่าด้วยวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง และ วิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๘๕ จักว่า

(๑๐) การปรึกษาว่างรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๘๕ ฉ”

มาตรา ๘๑ ให้ประธานวุฒิสภาเป็น ประธาน ของ ที่ร่วม ประชุมของ รัฐสภาและให้ประธานสภาผู้แทนเป็นรองประธาน

มาตรา ๘๒ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของวุฒิสภาโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้นำบทที่ใดแห่ง รัฐธรรมนูญมาใช้โดยอนุโลม

หมวด ๕

อำนาจบริหาร

มาตรา ๘๔ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นคนหนึ่ง ประสงค์ด้วยนายกรัฐมนตรืคนหนึ่ง และรัฐมนตรีอย่างน้อยสิบห้าคนอย่างมากยี่สิบห้าคน

ในการตั้งนายกรัฐมนตรื ประธานคณะอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ ดงนามรับสนองพระบรมราชโองการ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นข้าราชการประจำ

มาตรา ๘๕ ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๘๖ รัฐมนตรีผู้มีได้เป็น สมาชิก แห่ง สภา ย่อมมีสิทธิไปประชุมและแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นใน วุฒิสภา หรือในสภาผู้แทน หรือในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

เอกสิทธิที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ นั้นให้นำมาใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๗๗ ในการดำเนินนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องได้รับความไว้วางใจของรัฐสภา

รัฐมนตรีผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าการกระทรวง ต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตนต่อรัฐสภา ในทางรัฐธรรมนูญ และรัฐมนตรีทุกคนจะได้รับการแต่งตั้งให้ว่าการกระทรวงหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

นโยบายของคณะรัฐมนตรีแต่ละคณะที่ได้ดำเนินมา จะเสร็จลงหรือที่ดำเนินการอยู่เพียงใดก็ตาม คณะรัฐมนตรีผู้บริหารราชการแผ่นดินภายหลังจะเลิกตั้งหรือแก้ไขให้เป็นอย่างอื่นมิได้ เว้นแต่จะเสนอขอรับพระบรมราชวินิจฉัย และได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว

มาตรา ๗๘ รัฐมนตรีทั้งคณะต้องออกจากตำแหน่ง เมื่อมีพระบรมราชโองการหรือเมื่อสภาผู้แทนลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๔๒ หรือรัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจตามมาตรา ๗๗ หรือเมื่อสภาผู้แทนชุดที่มีส่วนให้ความไว้วางใจแก่คณะรัฐมนตรีในขณะเข้ารับหน้าที่นั้นสุดสิ้นลง ในกรณีดังกล่าวหลังนี้ และกรณีที่คณะรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งเอง คณะรัฐมนตรีที่ออกกันนี้ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าจะตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่

มาตรา ๗๙ ความเป็นรัฐมนตรีสุดสิ้นลงเฉพาะตัวโดย

- (๑) โดยพระบรมราชโองการ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามความในมาตรา ๔๑ (๕)
- (๕) รัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจ

มาตรา ๘๐ ใน เหตุฉุกเฉิน ที่มี ความ จำเป็นรีบด่วน อันจะ รักษา ความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ และจะเรียกประชุมรัฐสภา

ให้ทันท้องถิ่นใดก็ได้ หรือกรณีเช่นว่านั้นเกิดขึ้นในระหว่างสัญญาแทนถูกบังคับ
พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้
ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้ตราพระราชกำหนดนั้นเสนอต่อ
รัฐสภาเพื่อทราบ

มาตรา ๘๑ ในระหว่างสมัยประชุมถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราช
บัญญัติเกี่ยวกับการภาษีอากรหรือเงินตราฉบับใด จะต้องได้รับพิจารณาโดย
ด่วนและลับ เพื่อรักษาลดประโยชน์ของแผ่นดิน จะถวายคำแนะนำต่อพระมหา
กษัตริย์เพื่อตราเป็นพระราชกำหนดให้ใช้ดังพระราชบัญญัติก็ได้

มาตรา ๘๒ พระมหากษัตริย์ทรง พระราช อำนาจ ในการ ประกาศใช้ กฎ
อัยการศึก

มาตรา ๘๓ พระมหากษัตริย์ ทรงพระราชอำนาจในการประกาศสงคราม
เมื่อได้รับความยินยอมของรัฐสภา

มาตรา ๘๔ พระมหากษัตริย์ทรงพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญา
สงบศึกและทำหนังสือสัญญาอื่น ๆ กับนานาประเทศ

มาตรา ๘๕ พระมหากษัตริย์ทรงพระราชอำนาจ ในการพระราชทาน
อภัยโทษ

มาตรา ๘๖ พระ มหากษัตริย์ ทรง พระราช อำนาจใน การ ตรา พระราช
กฤษฎีกา

มาตรา ๘๗ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๕๖ และมาตรา ๘๔ บทกฎหมาย
พระราชหัตถเลขาและพระบรมราชโองการใดอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้อง
มีรัฐมนตรีคนหนึ่งลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรานี้ยกเลิกโดยมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๖ มาตรา ๘๔ และมาตรา
๘๕ ดังต่อไปนี้ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขาและพระบรมราชโองการใด อันเกี่ยว

๑๓)

กับริราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรี คน หนึ่ง ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ”

หมวด ๖

อำนาจตุลาการ

มาตรา ๘๘ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี เป็นอำนาจของศาลโดย
เฉพาะซึ่งจะต้องดำเนินตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๘๘ บรรดาคำพิพากษาคัดค้านได้แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๘๙ การตั้งศาลขึ้นใหม่ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง
หรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ แทนศาลธรรมดา ที่มีอยู่ตามกฎหมาย
สำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้นจะกระทำมิได้

มาตรา ๙๐ ผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี
ให้เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๙๑ การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การ
ย้ายและการถอดถอนผู้พิพากษา จะต้องได้รับความเห็นชอบของพระมหากษัตริย์
และของคณะกรรมการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่าย
ตุลาการ

หมวด ๗

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๙๓ รัฐธรรมนูญนี้แก้ไขเพิ่มเติมได้โดยความเห็นชอบของ
รัฐสภา

หมวด ๘

บทสุดท้าย

มาตรา ๙๔ รัฐสภาทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญ
นี้

มติในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ต้องมีเสียงเห็นด้วยไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน

มาตรา ๘๕ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นโมฆะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ให้เพิ่มมาตรา ๘๕ ทวิ, ๘๕ ตร., ๘๕ จัตวา, ๘๕ เบ็ด็จ, ๘๕ ฉ, ๘๕ สप्त และ ๘๕ อัฐ ขึ้นดังต่อไปนี้

มาตรา ๘๕ ทวิ ให้มีสภานิติสภาหนึ่งเรียกว่า “สภาร่างรัฐธรรมนูญ” ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากสมาชิกวุฒิสภา ๓๐ คน จากสมาชิกสภาผู้แทน ๓๐ คน และจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๕ ประเภท ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ ตร. ประเภทละ ๕ คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยมีประชุมของรัฐสภาสมัยแรกภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตามบทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๕ ทวิ ผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนและผู้มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในประเภทใดประเภทหนึ่งต่อไปนี้ มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ประเภท ๑ ผู้มีคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนตามบทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ประเภท ๒ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวในประเภท ๑ และเป็นผู้ดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรืออธิบดีหรือเทียบเท่า

ประเภท ๓ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวในประเภท ๑ และเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทน หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

ประเภท ๔ ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวในประเภท ๑ และเป็นผู้ดำรงการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

ผู้สมัครจะสมัครได้แต่เพียงประเภทเดียว และผู้มีสิทธิสมัครในประเภท
๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ จะสมัครในประเภท ๑ มิได้

มาตรา ๘๕ จัตวา วิธีการในการสมัครรับเลือกตั้ง และวิธีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่งรัฐสภากำหนด

สมาชิกภาพของ สมาชิกสภาร่าง รัฐธรรมนูญ สิ้นสุดลง เมื่อตาย หรือดา
ออกเท่านั้น และมีให้มีการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทน

มาตรา ๘๕ เบญจ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับถาวรให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้ทำการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้น

เมื่อได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเสร็จตามความในวรรคก่อนแล้ว ให้สภาร่าง
รัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญนั้นไปยังรัฐสภาโดยไม่ชักช้า และเมื่อรัฐสภา
ได้ลงมติตามความในมาตรา ๘๕ ฉ แล้ว ให้สภาของสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น
สิ้นสุดลง

มาตรา ๘๕ ฉ ให้รัฐสภาปรึกษาสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ส่งมาตามความในมาตราก่อน และลงมติว่า จะให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อ
พระมหากษัตริย์ ทรงลงพระ ปราบัติโดย พระราชทานให้ใช้ เป็น รัฐธรรมนูญ แห่ง
ราชอาณาจักรไทยหรือไม่

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิไปชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญ นั้น
ในที่ประชุมได้

ร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างขึ้น และ ส่งมายังรัฐสภา
แล้วนั้นจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประการใดมิได้

การลงมติตามความในวรรคแรก ให้ใช้วิธีเรียกชื่อสมาชิกลงคะแนนเป็น
รายตัว และมีให้กระทำในวันเดียวกันกับวันที่ปรึกษา

มาตรา ๕๕ ตีบท ถ้ารัฐสภาโดยคะแนนเสียงเกินกึ่งจํานวนสมาชิกของทั้งสองสภา ลงมติให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อ พระมหากษัตริย์ทรงลง พระปรมาภิไธยพระราชทานให้ใช้เป็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ก็ให้ประธานวุฒิสภาดำเนินการต่อไปตามมตินั้น และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๕๕ อัญญัติ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติไม่ให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานให้ใช้เป็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานให้ใช้ภายในพระราชกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายก็ดี ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ และดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นจนกว่ารัฐสภาจะลงมติให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายและพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานให้ใช้เป็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป”

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๖ ในวาระเริ่มแรก วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกตั้งภายในกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และถ้าจำเป็นจะทำการประชุมวุฒิสภาได้ ซึ่งในกรณีนี้ให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไปจนกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จะสำเร็จเรียบร้อย

มาตรา ๕๗ ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน โดยถือเกณฑ์จํานวนราษฎรของแต่ละคน คัดสมาชิกผู้แทนหนึ่งคน ถ้าเขตจังหวัดใดมีจํานวนราษฎรตามผลสำรวจต่ำมะโนครัวครั้งสุดท้ายเกินกว่าสองแสนคน ให้จังหวัดนั้นมีจํานวนสมาชิกผู้แทนเพิ่มขึ้นอีก คนหนึ่งต่อจํานวนราษฎร ทุกสองแสน

THE LIBRARY
THE COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

๒๑

คน เศษของต้องแค้นคนถ้างถึงหรือกว่า ให้นับเป็นต้องแค้นและวิธีการเด้อกตัง
ให้ใช้วิธีรวมเขตต์จังหวัด

คุณสมบัตของผู้เด้อกตัง และผู้สมัครรับเด้อกตัง อักทงหลักเกณฑ์
และวิธีการเด้อกตัง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเด้อกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก
ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๓ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เท่าที่ไม่ขัดกับวิธีเด้อกตังรวมเขตต์และ
ให้ยกเว้นการห้ามตาม มาตรา ๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๑๑๑ และบัญญัติใหม่โดย ม.๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ
ชั่วคราว แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๐ และใช้ความต่อไปน้แทน

“มาตรา ๘๗ ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการเด้อกตังสมาชิกสภาผู้แทนโดย
ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรตามผลสำรวจสำมะโนครัว ครั้งสุดท้าย ต้องแค้นคน ค่อ
สมาชิกสภาผู้แทนหนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีจำนวนราษฎรไม่ถึงต้องแค้นคนก็ให้
การเด้อกตังสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีจำนวน
ราษฎรเกินกว่าต้องแค้นคน ก็ให้ทำการเด้อกตังสมาชิกสภาผู้แทนในจังหวัดนั้น
เพิ่มจนอีกหนึ่งคนค่อจำนวนราษฎรทุกต้องแค้นคน เศษของต้องแค้นถ้างถึง
แค้นหรือเกินกว่านั้นให้นับเป็นต้องแค้น และวิธีการเด้อกตังให้ใช้วิธีรวมเขตต์
จังหวัด

ในการเด้อกตังในวาระเริ่มแรกนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการ
เด้อกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๗๗ และ
ที่จะได้แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้บังคับ เว้นแต่อายุของผู้สมัครรับเด้อกตังตามความใน
มาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเด้อกตัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๗๗ นั้น ให้กำหนดเป็นไมต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์
และยกเว้นการห้ามตามความในมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้มีการเด้อกตังในวาระเริ่มแรกแล้ว ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน
ว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาหรือยุบสภา และจะมี

การเลือกตั้งสมาชิกแทนที่ให้นับตามบัญชีแห่งวรรคก่อนมาใช้บังคับ

มาตรา ๘๘ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตามความใน มาตรา ๘๗ ให้เสร็จสิ้นลงภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ลงนาม) จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย

๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐

(๖๔ จ.ร.๑ ตอนที่ ๕๓ ฉะบับพิเศษ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๐

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๖๐ หน้า ๗๓๙ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๐ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีข้อความเพียงให้ยกเลิกมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๐ และให้ใช้ความใหม่แทน ซึ่งได้นำไปลงพิมพ์ต่อท้ายมาตรา ๘๗ เดิมไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการอ่าน จึงไม่ลงพิมพ์อีก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เดิม ๖๕ ตอนที่ ๗ หน้า ๔๗ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้มีข้อความแก้ไขและเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ดังนี้

๑. ให้เพิ่มความเป็นอนุมาตรา (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๑) ของ มาตรา ๗๐

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ และใช้ความใหม่แทน

๓. ให้เพิ่มมาตรา ๘๕ ทวิ ๘๕ ตรี ๘๕ จัตวา ๘๕ เบญจ ๘๕ ฉ ๘๕ ตปต และ ๘๕ อัฐ

ได้นำข้อความที่ให้แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก้ไขเพิ่มเติมลงในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นั้นแล้ว เพื่อสะดวกในการอ่านจึงไม่พิมพ์ลงไว้อีก

รายพระนาม และ นามอภิรัฐมนตรี

๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นยานาท นเรนทร
๒. พลโท พระวรวงศ์โทพระองค์เจ้าอดงกญ
๓. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธรรณวดี
๔. พระยามานวราชเสวี
๕. พลเอก อุดม อุดมเดชจรัส

รายนามสมาชิกวุฒิสภา

๑. พระยาฤทธราชทรงสวัสดิ์	๒. พลโท หลวงเกรียงศักดิ์พิพิต
๓. พระยาโกมารกุลมนตรี	๔. นายจรินทร์ กฤษณภักดิ์
๕. พลเรือตรี พระจักรานุกรกิจ ร.น.	๖. พระยาจินดารักษ์
๗. พลเรือตรี เจริญ นายเรือ	๘. ม.จ. เถลิงศรี จันทรทัต
๘. พล.อ.ท. พระยาเฉลิมอากาศ	๑๐. หลวงชลาหุส
๑๑. ม.จ. ชัชชวดี เกษมสันต์	๑๑. พระชัยบุญญา
๑๒. พระยาชัยสุนทร	๑๔. พ.ท. หลวงชัยอัครวิทย์
๑๕. พ.ต.ต. ชน วิศมทัต	๑๖. พ.อ. หลวงชำนาญยุทธศิลป์
๑๗. นายเชวง เคียงศิริ	๑๘. พระยาไชยยศมบดี
๑๘. พระยาตรณพันธุ์พิทักษ์	๒๐. พล.ต. พระยาดำรงแพทยาคูณ
๒๑. พระศรีรัตนสารวิศดกรรม	๒๒. พระยาทรงสุรวัช
๒๓. พระทิพยเบญญา	๒๔. พระยาเทพวิฑูร
๒๕. พระยาโทณวณิกมนตรี	๒๖. พลโท พระยาเทพหัสดินทร
๒๗. พระยานายกนรชน	๒๘. พระนิพนธ์ประดาท

๒๙. น.ต. หดวงนิเทศกิจ ร.น.
 ๓๑. พระยาบริรักษ์เวชการ
 ๓๓. พระยาบุรณศิริพิงค์
 ๓๕. พระยาประชาศรียศรเดช
 ๓๗. นายเผด็จม อังสวณัน
 ๓๙. น.อ.ม.จ. พรปรีชา กมลาคัน ร.น.
 ๔๑. พระยาพิพัฒน์ชนากกร
 ๔๓. พระเพ็ชรศรี
 ๔๕. พระยาภรรตราช
 ๔๗. พล.ต. เภาเพียรเลิศ บริรักษ์ยุทธกิจ
 ๔๙. พระยามโหสถ ศรีพิพัฒน์
 ๕๑. พ.ท. เจ้าราชบุตร ณ เชียงใหม่
 ๕๓. นายเตียง ศรีถ่มวงค์
 ๕๕. พล.ร.ต. พระยาวิธารณ์จักรกิจ ร.น.
 ๕๗. พ.อ. พระวิฑิตยารณยุต
 ๕๙. พระยาศรีธรรมราช
 ๖๑. พ.อ. พระยาศรีพิชัยสงคราม
 ๖๓. พล.ท. พระยาศรีธรรมราชภักดี
 ๖๕. นายสง่า วรรณคิษฐ์
 ๖๗. พระยาดมัยนครวิบุรินทร์
 ๖๙. นายถวัลย์ โอตถานุเคราะห์
 ๗๑. พระยาดำรงศักดิ์ศรีวิถิกษณ์
 ๗๓. พระยาดำรงพิภพศรีธรรมพิลาต
 ๗๕. พล.ท. พระยาดำรงเทโวไชย
๓๐. นายบรรจง ศรีจรรยา
 ๓๒. พระยามาเรอภักดี
 ๓๔. หดวงประกอบนิคดาร์
 ๓๖. พระยาปรีตานฤเบศร์
 ๓๘. พระยาพนานุจร
 ๔๐. พล.ต. พระยาพิชัยสงคราม
 ๔๒. พระพิพิธภักดี
 ๔๔. พระเพ็ชรดา
 ๔๖. พระยาภิรมย์ภักดี
 ๔๘. พระมนุภาณวิมลศาสตร์
 ๕๐. พระยาเมธาธิบดี
 ๕๒. พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์
 ๕๔. ม.จ. วิมลยากร เกษมศรี
 ๕๖. พล.ท. พระยาวิฑิตวงศ์วุฒิไกร
 ๕๘. พล.ต. พระยาวิบุตยาเขต
 ๖๐. เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ
 ๖๒. พระยาศรีราชโกษา
 ๖๔. พล.ท. ม.จ. เศรษฐศิริ กฤดากร
 ๖๖. พ.อ. หม่อมต้นทองศรีเด่น
 ๖๘. ม.จ. ตฤณคดีช ชาญกร
 ๗๐. นายถัญญา ยมะธัมม
 ๗๒. พ.ท. พระยาดำรงนพคุณ
 ๗๔. น.อ. หดวงดำรงวิถีสุมทร ร.น.
 ๗๖. พล.ท. พระยาดำรงฤทธิไกร

๗๗. พระฤทธิอรรัตนมุนี	๗๘. พระยาสุพรรณมฤค
๗๙. พล.ต. พระยาสุรวงศ์วิวัฒน์	๘๐. หลวงสุริยพงศ์พิรุณแพทย์
๘๑. พระยาสุริยราชวรกาย	๘๒. พล.ต. พระสุริยสัตย์
๘๓. พระยาสุริยานุวงศ์ประวัติ	๘๔. พล.ต. พระยาเสนาณรงค์ฤทธิ
๘๕. พล.ท. พระยาอภัยสงคราม	๘๖. พระยาอภัยนารายณ์
๘๗. พล.ต. ม.ถ. อภิรมย์ ชุมสาย	๘๘. พระยาอมตยพงศ์ธรรมพิศาล
๘๙. พระยาอรรณกรมมุนี	๙๐. พระยาอรรณกฤตนิวัติ
๙๑. พ.อ. ม.ถ. อังคาร ดนิตวงศ์	๙๒. พระยาอัครราชทรงศิริ
๙๓. พระอภัยนารายณ์พิศาล	๙๔. พระยาอานาจกรมวิบาล
๙๕. นายอาทร ดั่งชะวนะ	๙๖. พล.ต. พระยาอานภาพไทรภพ
๙๗. พล.ต. พระยาอินทรวชิร	๙๘. พระยาอดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์
๙๙. พล.ต. พระอุดมโยธาธิปไตย	๑๐๐. ม.จ. อุปถัมภ์ ชุมพล

รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๔๕๑

๑. พระนคร	นายควง อภัยวงศ์	ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
	ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช	ร.ต.อ. ภิเศก พรหมายน
๒. อุบลราชธานี	นายเตียง ไชยกาต	นายพอง ดิทธิธรรม
	นายขรรค์ พงษ์	นายผดุง โกศลวิตร
๓. นครราชสีมา	ร.ท. ตัมพันธ์ ชันชะวนะ	นายเลื่อน พงษ์ไธสง
	ขุนคณฤช คึกษากร	พล.ต. ไชยยันต์ เกรียงเดชพิชัย
๔. ขอนแก่น	นายทัศน ก่อมนอก	นายประวัติ จันทนพิน
	นายไธวัช สุกชีระ	

๕. ร้อยเอ็ด นายเซมชาติ บุญยรัตพันธุ์ นายนิวัฒน์ ศรีสุวรรณนท์
นาย ช. สายเชื้อ
๖. เชียงใหม่ นายทองดี อิศรางกูร เจ้ามุญเฑียร ณ เชียงใหม่
นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์
๗. พระนครศรีอยุธยา ม.จ. นิตยากร วรวรรณ นายพิน สุพรรณดาร์
๘. นครสวรรค์ นายเกษม บุญศรี นายใหญ่ ศวิตชาติ
๙. ลำปาง ขุนดัมมะ ถึงหัววัดดี นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์
๑๐. เชียงราย พ.ท. แดวง ทักษะสุต นายวรการ บัญชา
๑๑. ศรีสะเกษ นายบุญเพ็ง พรหมคุณ นายเทพ โชตินุชิต
๑๒. สุรินทร์ นายนิพนธ์ ประจันต์ นายขาว ชรรรมลัชาติ
๑๓. บุรีรัมย์ นายเดวี อิศรางกูร ณ อยุธยา นายไพรัตน์ วิเศษโกสิน
๑๔. กาฬสินธุ์ นายกว้าง ทองทวี นายพรหมา แดนวงศ์
๑๕. นครพนม ขุนอนุสรณ์กรณีย์ นายภู เนาวรังดี
๑๖. อุตรดิตถ์ นายบุญคุ้ม จันทร์ศรีสุริยะวงศ์ นายสวณ พรหมประกาย
๑๗. มหาสารคาม นายบุญช่วย อิตถากร นายสวด ทองโรจน์
๑๘. สุพรรณบุรี นายขวัญชัย ภูมิพล ขุนวัชรประศาสน์
๑๙. สงขลา ร.ต.อ. หวด มุคตาหารวัช นายคล้าย ละของมณี
๒๐. นครศรีธรรมราช นายภักดี พัฒนภักดี นายฉ่ำ จำรัสเนตร
๒๑. ฉะเชิงเทรา นายกิจจา วัฒนะสินธุ์
๒๒. ตรัง นายก่อเกียรติ ษัญเณ
๒๓. นนทบุรี นายกุหลาบ แก้ววิมล
๒๔. กำแพงเพชร นายเกษม จงสวัสดิ์
๒๕. ชัยนาท นายไกรสร สุขสวัสดิ์
๒๖. พิษณุโลก ร.ท. จงกต ไกรฤกษ์

๒๗. นำน	นายจำรัส มหาวงศ์นันท์
๒๘. สดุด	นายเจ๊ะ อับดุลลาห์ หดงปูเต๊ะ
๒๙. อุทัยธานี	พ.ต.ต. หดงเจริญ คำวอการ
๓๐. บัณฑิต	นายเจริญ ถัมแสง
๓๑. สกลนคร	นายเจียม ศิริพันธ์
๓๒. ชลบุรี	นายชวติค อภัยวงศ์
๓๓. สมุทรสงคราม	นายช่ออน อำพล
๓๔. ลำพูน	นายชัยวัฒน์ อินทพันธ์
๓๕. นครนายก	นายชิตร์ ไปษยานนท์
๓๖. หนองคาย	นายชื่น รวีวรรณ
๓๗. สุราษฎร์ธานี	นายโชติ วิชัยดิษฐ์
๓๘. ชัยภูมิ	นายถัด ชัยบุตร
๓๙. พัทลุง	นายถัด พรหมมานพ
๔๐. ธนบุรี	นายไถง ตู่วรรณศักดิ์
๔๑. สิงห์บุรี	นายทวีชัย ภาณุศักดิ์
๔๒. อุดรธานี	นายเทพ เกตุพันธ์
๔๓. ตาก	นายเทียม ไชยพันธ์
๔๔. กะบี	นายเนิน เกษตู่วรรณ
๔๕. ลพบุรี	นายบุญมี ปารมวงศ์
๔๖. ราชบุรี	นายปฐม โพธิ์แก้ว
๔๗. สระบุรี	ร.อ. ประเสริฐ ตุ่นบรรทัด
๔๘. เพชรบุรี	พ.ท. พโยม ภูตานนท์
๔๙. สุโขทัย	นายเพ่ง ดิมประพันธ์
๕๐. พิจิตร	นายเพิ่ม วงศ์ทองเหลือ

๕๑. ปทุมธานี	นายเพียร ราชธรรมนิเทศ
๕๒. เลย	นายมา เจริญศรี
๕๓. ระยอง	นายยกเตียง เหมะภักดี
๕๔. นครปฐม	นายถ้วน เวชชาติกานนท์
๕๕. สมุทรสาคร	นายตาก เงินดี
๕๖. จันทบุรี	นายวงศ์ อัครชาติพิถ
๕๗. เพชร	นายวัง ศศิบุตร
๕๘. เพ็ชรบูรณ์	ร.ต.ท. สงกรานต์ อุดมดีทิ
๕๙. ปราจีนบุรี	นายสมบูรณ์ เศรษฐา
๖๐. นราธิวาส	นายสมรรถ เอี่ยมวิโรจน์
๖๑. กาญจนบุรี	นายสวัสดิ์ ดำระคำดิน
๖๒. พังงา	นายดำกร กัดนผลา
๖๓. ยะลา	นายดำดี กุศลรงค์
๖๔. ประจวบคีรีขันธ์	ม.จ. ดิถีพร กฤดากร
๖๕. ชุมพร	น.อ. หลวงสุนาวิวัฒน์
๖๖. แม่ฮ่องสอน	นายเด่มอ กัณหาทัณ
๖๗. ระยอง	นายเดอตร์ เปี่ยมพงศ์ด้าน
๖๘. ตรัง	หลวงอรรถพรพิศาล
๖๙. สมุทรปราการ	นายอรุณ พันธุ์พัก
๗๐. อ่างทอง	หลวงอังกณานุรักษ์
๗๑. ภูเก็ต	ขุนประเทศ จันนิกร

ประกาศ ตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะองคมนตรีในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

อดงกฏ

ชานันต์

อดุลเดชจรัด

ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีในหน้าที่ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภัยอันหาตามความในมาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) จึงตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

๑. พลโท หลวงชาตินิกรบ เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงกลาโหม
๒. พลเรือตรี หลวงพลดิษฐ์ฉนวนศักดิ์ เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
๓. พระยาโทณวณิกมนตรี เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการคลัง
๔. พลตรี หม่อมเจ้าปรีดิเทพพงศ์เทวกุล เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงต่างประเทศ
๕. นายพจน์ สารสิน เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๖. พระยาบริรักษ์เวชชการ เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงสาธารณสุข
๗. พันเอกหม่อมสนิทวงศ์เสนีย์ เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

๘. นาวาเอกหลวงประสิทธิ์จักรการ เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการ กระทรวง
อุตสาหกรรม
๙. พระยาพนาจร เป็น รัฐมนตรี กระทรวงเกษตรธิการ
๑๐. พันเอกหม่อม เกตุหฤดี เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงเกษตรธิการ
๑๑. พันเอกพระยาศรีพิชัยสงคราม เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงคมนาคม
๑๒. พระยามไหศวรรย์ เป็น รัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์
๑๓. จอมพลแปดพิบูลสงคราม เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๔. พระยาจินดารักษ์ เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
๑๕. นายเตียงไชยกาต เป็น รัฐมนตรี ช่วยว่าการการกระทรวงมหาดไทย
๑๖. พระมุนีภาณวิมลศาสตร์ เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงยุติธรรม
๑๗. พลโทมังกรพรหมโยธี เป็น รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๑๘. นาวาอากาศเอกหม่อมเจ้ารังษิยากรอากาศกร รัฐมนตรี
๑๙. นายกิจจา อัมมดินธุ์ รัฐมนตรี
๒๐. นายเชมชาติ บุญยรัตพันธุ์ รัฐมนตรี
๒๑. นายเจ๊ะ อับดุลกาห์หลังปะเต๊ะ รัฐมนตรี
๒๒. นายปฐม โพธิแก้ว รัฐมนตรี
๒๓. นายพัน ดุพรรณदार รัฐมนตรี
๒๔. นายวรการบัญชา รัฐมนตรี
๒๕. นายตุกิจ นิมมานเหมินทร์ รัฐมนตรี
๒๖. นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ รัฐมนตรี

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นปีที่ ๓ ใน
รัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

